

ՄԷՃՄՈՒՆԻ ՄԵՊԱՐ

30 ԲԱՐԱ

ԲԱՐԱ 30

DIRECTION DU JOURNAL
MEDJMOUA-T-AHBAZ

65 Grand'rue de Péra, Taksim, 65

Ս.ՊՕՒՆԷ ՀԵԹԱՐԱԿՈՒՄԸ ՍԵՆՏԵՄԲԵՐ 6 ալիք
Խորանայոյ իշխն Դրուս 60 35
Թարգա իշխն 85 45
Մեմալիքի ԷճԵԿԱՅԻՆ իշխն Յրանց 20 10

ՀԱՐՇԷՆՊԻՇ ՎԷ ՀՈՒՄԱՆ ԻՍԿՈՒՄԻ
ԿԻՆԵԼԵՐԻ ՆԷՐ ՕԼՈՒՆՈՒՐ
Կանաք իշխն այրնա բազարիկ :
Թաղ իշխն ԷճԵԿԱՅԻՆ իշխն Երանց 20 10

مجموعه اخبار
مک اوغلی، قسیمی جاده سی نوسرو ٦٥

ԲԱՑ ՆԱՄԱԿ

առ

ՊՈՂՈՍ ՊԵՏՐՈՍ ԺԳ. ԲԵՐՁԵԱՆ

Ասեմապատմ. Տեր,

Դուք, որ Հայ-Կաթողիկէ հասարակութեան անգիտակցութեամբ, կամ աւելի ճիշդ է ըսել միամտութեամբ Կաթողիկոսական-Պատրիարքական Աթոսին բարձրացած, պէտք է ինչ զննատեղ Ձեր մասին ժողովրդեան ունեցած համակրանքը, և երախտապարտ մնալով անոր, պարտ անձին համարելու էիք արժանի ցուցնել զՁեզ, այնչափ դրուատեաց և յարգանաց Սակայն, Դուք, փոխանակ ասոր, ինչ ըրիք, ինչ կերպ վարմունք ունեցաք, Ձեզ ովսանանքով, փառաբանութիւններով այդ Աթոսը բարձրացնողներուն հանդէպ:

Ապերախտութիւնն ալ չափ մը ունի. Դուք, այդ չափն ալ անցնողք, ժողովուրդ մը, որ Ձեզ մինչև իրեն Հոգեւոր Պետը ընտրած օրը, հանդարտ կ'ապրէր, իր ներքին գործերը կանոնաւորել կը ջանար, իր հայրենակից միւս ազգերուն ուղիքն երթալով, և երկրին նորահաստատ Սահմանադրական Կառավարութիւնն օգտուելով, իր ներքին Ազգային Կանոնադրութիւնն վերադննել և ժամանակին պահանջմանց յարմարցնել կը փափաքէր, ժողովուրդ մը՝ որ ազգաւ Հայ, կրօնով Կաթողիկէ և հպատակութեամբ Օսմանեան մնալով, սոյն երեք էական սկզբունքներուն և նպատակներուն հաւատարիմ գտնուելէն զատ երեք ուրիշ դիտում չունէր, Դուք, այս, Ձեր ընտրութիւնն մի քանի ամիս վերջը, չեմ գիտեր ուսկից դուրս, որպիսի ծուռ և չար գաղտփարներէ առաջնորդեալ, տան ու երկու տարի շարունակ Ձեզ երազող, զՁեզ իրեն Հոգեւոր Պետը, Կաթողիկոսը տեսնել փափաքող այդ անմեղ և միամիտ ժողովուրդը, կարծէք թէ հալածելու համար սահմանուած, տակն ու վրայ ընել փորձեցիք. իր մէջ անմիաբանութեան, անհամաձայնութեան, երկպառակութեան թունաւոր որմնիք ցանկու աշխատեցաք, և կ'աշխատէք. չմեղքեցաք, չյուզուեցաք այդ ժողովուրդը տեսակ տեսակ դարչելի նախատինքներով, այլանդակ ածականներով անարգելու, բերանացի և զուար կերպով. Ձեր խղճին հանդէպ չգարանեցաք «հերետիկոս, հերձուածող, անկրօն ևն» անուններ և ածականներ տալու այդ հասարակութեան, որուն անհատները, հաւատացէ՛ք, Ձեզմէ շատ աւելի կրօնասէր, կաթողիկէ և առաքելի են: Կարելի է թէ այլևայլ չար ոգիներ, անխղճ արքանակներ, այս վատթար և չարագոյն ընթացքին մէջ Ձեզի առաջնորդ եղած ըլլան, սակայն Ձեր շահախնդրութիւնը և միապետական, բռնաւորական ուղղութեան մը հետեւելու նպատակն ու մարմնը, այդ չար ոգիներէ և արքանակներէ աւելի ազդեցիկ գտնուելով՝ Ձեր յոռի արամադրութիւններէն օգտուեցան, մանաւանդ թէ այդ արամադրութիւններն աւելի առիթ ընծայեցին Ձեր և Ձեզ ընտրող ժողովրդեան միջև այս օրուան մեծ վիճի բանալու: Եթէ Դուք, սոյն յոռի ընթացքին արամա-

դիր չըլլալիք, և Ձեզի համար երկար տարիներ սրտը բարախող հասարակութեան անվերջ պաշտպանը կանգնէիք, ինչ օր Ձեր հայրական պարտքն էր, նոյն իսկ այդ հասարակութեան մէջ մի քանի սխալներ ալ գտնուէին, զանոնք ազդելը Ձեզի վերապահելով, այսօր այս մեծ վիճի բացուած չլիտի ըլլար: Արտաքին չար ոգիներ Ձեր վրայ չպիտի կարենային ազդել: Արդ, Ամեն. Տէր, ամիսներ անցան, առկալին Ձեր խղճը չզգածուիք Պոլսոյ և զաւառներու ժողովրդեան ցաւալի վիճակին նկատմամբ: Այս ժողովուրդը, որ այնչափ կրօնասէր, այնչափ եկեղեցասէր է, և համեստութեամբ, խոնարհութեամբ և ուրիշ բարոյական ու կրթական բարեմասնութիւններով օժտուած է, չուզեր Ձեր անունն իսկ լսել եկեղեցիներու մէջ: Ձեր պատճառաւ է որ այսօր մայրաքաղաքի եկեղեցիներուն մէջ հանդիսաւոր Ձայնաւոր Պատարագներէն բարեպաշտ հասարակութիւնը զուրկ կը մնայ, Ձեր անունն յիշատակուեցնէ ժողովուրդը գուրդուելով, յուզուելով, Աստուծոյ Տաճարներուն սրբութիւնը վնասաբեր արարեցնու առարկայ չընելու նպատակաւ: Նոյնպէս զաւառացի եկեղեցիներուն մէջ այլևայլ անարդիւր և ցաւալի դէպքեր կը հանդիպին, ազգային իրաւանց, առանձնաշնորհմանց հակառակ թափուր թեմերու նորանոր Եպիսկոպոս-Առաջնորդներ հաստատուած ըլլալուն պատճառաւ, որուն շարժառիթ միայն Դուք էք: Ձեր պատճառաւ է որ այսօր Կառավարութեան մօտ Հասարակութեան և Կաթողիկոսարանի պատկան արատուորեցաւ շնորհիւ Ձեր և Ձեզ ընկերացողներուն թշնամոյն հողին վրայ մնալուն, հն. փախուստ տալուն, հոն ժողովներ գումարելով, Կառավարութեան օրինաց հակառակ գործողութիւններ կատարելուն, ասկէ հրամաններ զրկուելու: Դուք էք պատճառ օր այսօր Կառավարութիւնը՝ մեր Կաթողիկոսարանին կարեւորութիւն չընծայեր, պաշտօնական տոներու առթիւ հրաւիրագրեր չըրկեր. ազգային գործերը առկալ կը մնան, մայրաքաղաքի և զաւառացի մէջ շատ մը խնդիրներ չեն գործադրուիր: Վերջապէս Դուք էք պատճառ, որ այսօր ժողովուրդը գալթակողով, հաւատքն ու կրօնը, Ձեր վարմունքին ու ընթացքին հետեւանք շարադար կը տուեմք, և Դուք, որ այս ազգին Հոգեւոր Պետը պիտի ըլլալիք, զայն փրկութեան ճամբան պիտի առաջնորդէիք, կը վստահմ որ եթէ այսպէս դեռ երկար ատեն յամառիք Ձեր ընթացքին մէջ, շատ աւելի բարոյական ու նիւթական չարեաց պատճառ պիտի ըլլաք, որոնց մասին խորհրդածելիք: Ձեզի, Ձեր խղճին թողով, սոյն բաց նամակ կը վերջացնեմ հետեւեալ խօսքերով:

Ամեն. Տէր, մեղք է այս հասարակութեան, որ իր նախնեաց զոհողութիւններով և գրեթէ արեան զնով հաստատուած է: Մի՛ յամառիք Ձեր վնասաբեր ընթացքին վրայ, և խնդրել մի՛ ջանաք անոր ազգային, հասարակական զգացումները, մի՛ փորձէք անոր կրօնական զգացումներուն հետ խաղալ և այլևայլ ճամբաներով զայն իր ուղղութեան չեղելու ստիպել: Հանդարտ թողուցէք հասարակութիւնը, որ իր սիրելի և ազգասէր կղեր-

բովը, ճշմարտագէտ հայր եղող Եպիսկոպոսներովը, իր ներքին մասնակարարութեամբ, կանոնադրով զբաղի. կրօնական և ազգային զգացումները վառ պահելու, յառաջդիմելու միջոցներ մտածելու գործադրէք:

Աստուք, Ամեն. Տէր. միմիայն Ձեր մէջ զոհողութեամբը կրնան ըլլալ. սոյնքն Ձեր ՀՐԱԺԱՐՄԱՄԲ, որովհետեւ Ազգը ալ չուզեր Ձեզ իր Կաթողիկոսական, չուզեր այդ անուամբ Ձեզ իշխել:

Այս կերպ վարմունք մը, որչափ օգտութիւն մը Ձեր կողմէ, ազատարար, փրկելի պիտի ըլլայ Հայ-Կաթողիկէ հասարակութեան համար, և մասնակալ աւագ սուրբ տոնախմբութեանց առթիւ, Դուք պատճառ պիտի ըլլաք իր հանդիսաւոր Ձայնաւոր Պատարագները լսելու և օրհնելու ամենակարող Աստուածը՝ որ Ձեր սրտին և խղճին մէջ գոռթ դնելով, վերջապէս կը հեռացնէ զՁեզ այն Աթոսէն, որուն վրայ արժանի է բազմեցնել ճշմարտ ժողովրդասէր Հայրապետներ և ազգասէր ու բարեացակամ Կաթողիկոսներ:

ԴԻՏՈՂ

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԷՃԵՐ ՍՈՆԱՆԵՐ ՅՐԱՆՔԻ

(4932 Ն. տան տէվամ)

Մ Ո Ւ Դ Ա Տ Տ Ե Մ Է

Իւշիւններ պէնտ.— (Բաթրիկին մայն. Թինտէ պուլուսանազ մուսլին էրիսգօ. բօսլարը, Տէրիսատէթտէ միւթմէքըն իրեակին վէ ավամ, Թաշարարտա էրիսգօս ինթիսպանտա ճէրէտէն իտէնէք ուսուլէ թէվֆիզէն ինթիսպ վէ Թային իտէնէքէր տիր):

Պու թէտպիր՝ Սթամպուլլարը քէնտի էրիսգօսլարը մագաւրնտա օլան Բաթրիկին ինթիսպանա միւսալիւլէտէն մէն իշին, պուլուսան իւշիւնէ կվլէլ թաւալվուր օլուսմը պիր էակի թէքլիֆ օլուպ, հալպուքէ թաշար է՛ալիսին ինթիսպ իլլէտիլէրի էրիսգօսլար՝ քէնտի իշին իրեակին իշին օլուսլարը պիր էակի իշին մուսլին էրիսգօսլարը իտէն, օ գապիլտէն օլմաւորընտան, պէոյէ պիր հիւքմիլ ինթիսպ թաշար էրիսգօսլարըն ինթիսպանա մուսալի թուլթուլմազ, կէլէլի մէքի մուսլին էրիսգօսլար, իւշոււմընա կէոյէ, 3 վէ 4 վէ տահա զինտէ օլապիլի իւքէն, պուլուսան իւքիսի վաւազատա մուհարէր օլուրը իւքէն: Իւքիսի թէնզիլ օլընմասը գանլը գանուլէ նիւզամա միւսթէնտ օլուրը պիրէնէլէլ:

Տէօրտիւններ պէնտ.— (Էրիսգօսլարը միւսնալ օլան մանլիւթ թալին օլուսան գանտիտալարըն էվաթիլ մաթլուպէլի խլէպէլէլ վէ իւշիւնիլէրի հազընտա հիւսնի շահատէթի միւթէգամլին Բաթրիսանազ մագաւրնա իլէ պէրապէր, միւսալիլէլի միւսնազատա թէպալար Սալթաւաթը Սէնիլտէն օլուրընտան միւսլին պիր գըթա քէթալթ սէնիլտա խալիթանգի մէքի վէ Սինօղա իւրա օլընմազ տըր):

Իւշիւն պէնտ.— (Էրիսգօսլարը հուգուր ինթիսպանա, ինթիսպանա սալիլ իւքէն,

ինթիսպալ լաթընտան ինթիսպ վէ օնապէտէլ հիւսնի շահատէթ թալիլի ինթիսպարը, օ ինթիսպա մատտէպիտէ էլպէթտէ պիր մանի օլմազ կէրէք տիր. պուլուսանապէրապէր թալին օլուսան գանտիտալարըն սուրէթը ինթիսպանա հալիլ օլուսլար վէնէլէ մանլիլէն թանգլիլ լաղըմ կէլէն մագաւրնա, զէվաթը միւսթէնտէն օլուսլարըն կէթիլէրէպիլէնէլիլտէն, վէ պուլուսան սըթաթը լաղըմէի սատագաթ իլէ մութթաթ օլուրընտան ինթիսպանա քէթալթ օլուսլարընտան, այրընա ինթիսպանա քէթալթ սէնիլտա գալիտ վէ մանիսաղ պիր շէլ տիր. շուրասը տալիլ ճալիլ տիգըթաթ տըր զի, Բիւրսիլի շէրիթտէն սուրէթը իւթիլէտէ վէ Սալթանաթը Սէնիլտէն մալիլմաթը իլէ վէ մին դայըր իւթիլթալիլ իլէ թէսլըր օլընմազ պիր վարագաւա, թէպալար տէվլէթը Ալիլտէն ինթիսպ օլուսանազ մէթուրիլի իւշիւնիլէն հիւքիւլէթը Սէնիլտէն սատագաթ լաղը, հազիլէթը հալտէ Բոմանըն թէթիլիլտէն միւսթէնտա տալ օլուսլարը, Պու իւշ, հիւ տէվլէթը Ալիլտէն վէ հիւ տէ թէպալար Շահանէն շահ ու հայալիլ ինթիսպ օլուրընտան տըր քէթաթ տըր, պիր տէ պու կէթիլիլտէն գանտիտալարըն տէվլէթը մէթպուլէրիլտէն սատագաթը՝ Բոմանըն ինթիսպ վէ թէպիլթալիլ վաւազաթը իլէ հաւըր օլմը օլուսլարընտան, շալտ ինթիսպ օլընտան էրիսգօսլարըն տէվլէթէն ճիւշալարը թէպիլտէն իտէր իտէ, զիւր օլընտան քէթալթ սէնիլտէն ճէթաթէն հիւքիւլէ գալմաթաղը վէ պիր կէնա մէթուլիլթիլ սալթիլ ինթիլգամ իտէմէնէլիլ ալիլտէն իտէն, Բիւրսիլի շէրիթ տէպիլտէն պիր ալիլթը մուսլին լիթիլ օլապիլէնէլիլտէն, վէ պու երգաթէն տէվլէթը Ալիլտէն իլէ Բոմա պէնիլտէն էն վալի միւշթիլթալիլ թէթէվլիլտէն իլլէնէնէլիլտէն ինթիսպ օլուսանազ:

Պէոյէ պիր գալտէի մուգիլիլտէն վաղը իտէ, հիւ պիր սէպէլը մագաւրն միւսթէնտ կէթիլիլտէն, էկէր մագաւրն էրմէնիլ-գալթիլ էրիսգօսլարըն վէ գալթիլ թալիլտէնտէ գուսուր իթմէլէլէրի գալթիլտէն իտէ, պուլուսան շարսիլ վէ իլաւը սահիլիլ կէրէք նապալ ի թալիլտէլիլ վէ կէրէք ալ ու ինթիսպանա իտէնտալարըն, ուսուլը գալթիլ իւքէն, խաթիլտէն սալա միւսալիլտէն վուգուպուլմագաւրըն, հիւքիւլէթը Սէնիլտէն իլէ թէպալա պէնիլտէն թէպիլտէն օլուսլարը տըր:

Պէշիլտէ պէնտ.— (Զիւր օլուսան քէթալթ սէնիլտէ, Սինօղըն թալիլտէ իլէ պէրապէր, Պապը Ալիլտէն թալիլտէ օլընտանաղ կիպի, Բաթրիկիլէն հիւսնի թէպալտիլտէն, Բաթրիկիլէնտէ, էկէր էրիսգօսլարտան ինթիսպ օլուսլարըն իտէ, օնըն սատագաթը հազընտա տալիլ, Սինօղ թալիլտէնտան պիր սէնիլտ թանգիլ վէ Պապը Ալիլտէն թալիլտէ իտէնէլ տիր):

Իպթիտա, պու թալիլտէ լաթընտան մէրամ, ինթիսպ օլընտան գանտիտալարըն պիրիլտէն էրիսգօսլարըն թալիլտէնտէ մէքիլ տիր. Բանիլ ուսուլը մէրիլտէն վէնէլէ, Բաթրիկիլ Սինօղ իլէ պիր ինթիլթաթ, գանտիտալարտան պիրիլտէն տօղրուտան տօղրույա թալիլտէն իլէ Պապը Ալիլտէն արգ ու ինթիսպ իլլէմէլէն մէլգուլ մը տըր տէլիլ մի տիր, պուլուսան մէթուր գալըն-

31 հասարակականության իրավաբանական գիտություններ

* Տիւն սապահ Գուլգաբու Բաթրիգ-
ան՝ սինէ Պիթլիս Էմմէնի մերխասաւըն-
ան կէլէն պիր Թէլէկրաֆտա, «Գաթլ
է Կադմա տվէմ խոխեօր, տէրնալ մեր-
ի րէնտիսինէ միւրաճաաթընըը ղէճա-
ր ղէրիմ» տէնիւմի միւր տիր — Տիւն, Վար-
աթիւնտա վէ Երեսի. Ժողովտա պու-
լէլէկրաֆ՝ ուզուէն ուզատիյէ վէ շիտ-
թիլի միւլգաբէրէյէ վլսիւլէ օլմը, Երեսի.
Պղջովտա Պէյղղը քաղաղիյի Հմայիւկ
ըսազան, շիմտիյէ գատար Անատօլըտա
մէնէնիւր իլէ մէսքիւն օլան ղէշլէր-
է ասայիշ իլին հիւքիւմթիճէ հիշ պիր
ք Կաբըմատըղընտան, վէ Բաթրիգիւս-
սին միւրաճաաթլարը, Թագրիբըրի
քիւմսիւլգ գալտըղընտան տօլայը աղըր
թէմէր իթմիշ տիր — Գաղաքա-
ն Ժողով աստենպետի Գէորգ էֆ.
օլանեան, տիւն սապահ օ Թէլէկրա-
ն տլընմաթը իւզէրիւն Տախիլի-
գաբէր ղիւնէ միւրաճաաթ խոխտիւլէ-
ն, վէ նազըըն քէնտիսի տէ օսն վա-
թլարտա Անատօլընն պազը մաշէլէ-
նտէ չքապար Թէշքիլինտէն վէ հէր
ուրիւ ֆէնպըղլար իթտիքըրիւտէն
սպէրտար օլաղընը, վէ Թէտապիւ-
լազըմմիւն իթթիխազը իլին էմրէր
էրաիլինի, հաթթ Իսապ Խաէն Եէրլէ

Սահիպի ինքիեաց վե
Միսիրը մեաւոր դագերա
ՅՈՎԷ. ԹՈՒԼՑԵԱՆ
Ի ՏԱՐԷ ԽԱՆԷ
ՊԵՂՈՂԱՏԱ ԹԱՎԱԲԱՆ ԳԱՅԵՍԵՐԱՆԵ Դ. 65